

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ TECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS
PSICHOLOGIJOS INSTITUTAS**

**PSICHOLOGIJOS KURSINIŲ DARBŲ RENGIMO IR GYNIMO METODINIAI
NURODYMAI**

ANOTACIJA

Psichologijos kursinių darbų rengimo ir gynimo metodiniai nurodymai yra skiriami tiek studentams, tiek dėstytojams. Jų paskirtis - padėti metodiškai parengti kursinius darbus, apibendrinti bei įvertinti studijuojamo dalyko, iš kurio rašomas kursinis darbas, žinias, formuoti mokslinio darbo įgūdžius, ugdyti studento savarankiškumą, aktyvų mąstymą, padėti pasirengti kursinio darbo gynimui, numatyti vienodus kursinių darbų gynimo reikalavimus.

1. Kursinio darbo paskirtis ir tikslai

Kursinis darbas – tai savarankiškas analitinio pobūdžio rašto darbas, skirtas ugdyti studento gebėjimą nagrinėti pasirinktos temos mokslines bei praktines problemas, naudotis moksline literatūra, ją sisteminti, analizuoti. Kursinis darbas skirtas praplėsti ir pagilinti studijuojamo dalyko, iš kurio rašomas kursinis darbas, žinias. Psichologijos kursinis darbas yra teorinis darbas, kuriame studentas atskleistų gebėjimus apibrėžti, svarstyti ir argumentuotai analizuoti iškeltą problemą, studijuojamo dalyko teorijų išmanymą, pateikti įvairius požiūrius, juos sisteminti ir įvertinti.

Kursiniame darbe studentas privalo:

- atskleisti nagrinėjamą problemą, apibūdinti darbo temos ir problemos aktualumą
- išanalizuoti rašoma tema literatūrą: teorinius požiūrius ir empirinius tyrimus;
- išdėstyti savo nuomonę diskutuotinais temos klausimais;
- pateikti kursinio darbo temos išvadas;
- sudaryti išsamų ir reikalavimus atitinkantį bibliografijos sąrašą;
- kursinį darbą įforminti ir pateikti pagal kursinio darbo rengimo ir gynimo reikalavimus.

Dėstytojas privalo studentą konsultuoti, nukreipti jį tinkama linkme, skatinti studentą savarankiškai ir kūrybingai atskleisti pasirinktą temą, originaliai mąstyti.

2. Kursinio darbo temos pasirinkimas

Psichologijos kursinių darbų temos studentams pateikiamos iki Mykolo Romerio universiteto studijų rezultatų vertinimo tvarkoje nurodyto laikotarpio, t. y. nuolatinėse studijose - iki registravimosi į studijas II etapo pradžios, sausio 15 d. Kursinių darbų temas II kurso nuolatinėse studijose studentai gali rinktis nuo sausio 15 d. iki sausio 30 d. Studentai, norintys rašyti kursinį darbą savo pasiūlyta tema, iki registravimosi į pavasario semestro studijas II etapo pradžios siūlomas temas pateikia Verslo psichologijos, Teisės psichologijos, Socialinės psichologijos ir Darbo ir organizacinės psichologijos magistrantūros studijų programų komitetui. Komitetas, konstatavęs temos atitikimą kursiniam darbui keliamiems reikalavimams, šias temas įveda į IS "Studijos" ir nurodo studentą, kuris ją pasirenko.

3. Kursinio darbo struktūra

Kursinio darbo struktūra yra tokia: titulinis lapas; turinys; įvadinė dalis; dėstomoji dalis; išvados; bibliografijos sąrašas; santrauka; priedai.

TITULINIS LAPAS. Jame yra nurodoma aukštoji mokykla, kurioje darbas atliktas, fakultetas, institutas, autoriaus vardas, pavardė (didžiosiomis raidėmis), studijų programos pavadinimas; darbo tema (didžiosiomis raidėmis); darbo pobūdis, t.y. kursinis darbas; darbo vadovo mokslo laipsnis ir pedagoginis vardas, vardas, pavardė; miestas ir darbo rašymo metai (žr. 1 priedą).

TURINYS. Jame nurodoma darbo struktūra, t.y. visų sudėtinių kursinio darbo dalių pavadinimas ir puslapiai (tik jų numeriai), kuriuose galima rasti atskiras dalis.

IVADINĖ DALIS. Ji atskleidžia skaitytojui kursinio darbo esmę. Šioje dalyje dėstomi darbo temos pasirinkimo motyvai, nurodomas bendras darbo kontekstas, jo aktualumas, nauda, pagrindžiama kursinio darbo problema, jos aktualumas, autoriai, nagrinėję šią temą. Čia taip pat gali būti įvardyta tyrimo metodologija bei pateiktos darbe ginamų tezių formuluotės. Studentas turi nurodyti, kokius klausimus jis aptars. Jis turi iškelti kursinio darbo tikslą ir 2 ar 3 uždavinius jam pasiekti. Jos apimtis ne didesnė nei 2 puslapiai.

DĖSTOMOJI DALIS. Tai yra pagrindinė kursinio darbo dalis, kuri paprastai sudaro apie 80% visos darbo apimties. Dėstomoji dalis skirta sistemingai ir argumentuotai problemos analizei pateikti, apibrėžti pagrindines sąvokas, argumentuotai atskleisti tikslus. Tai – kryptinga literatūros tam tikra tema analizė, padedanti autoriui atsakyti į iškeltus klausimus, pateikti argumentus.

Dėstymo dalyje būtini aprašomasis (aprašyta tai, kas padaryta nagrinėjamos problemos aspektu (teorijos, empiriniai darbai)) ir vertinamasis elementai (įvertinta tai, kas padaryta). Pagrindinis tekstas prasideda išstudijuotos literatūros analize. Ji atliekama remiantis kokybiniais veiksniais: autorių pagrindiniai teiginiai, jų ryšiai ar prieštaravimai, apibendrinimas. Analizė baigiama vertinimu. Iškeltas idėjas, samprotavimus reikia logiškai argumentuoti, iliustruoti moksline faktine medžiaga. Rekomenduojama kiekvieną skyrių, o jei galima ir poskyrį, užbaigti trumpomis išvadomis ar apibendrinimu.

Dėstomoji dalis skirstoma smulkiau: skyriais ir poskyriais. Kiekvienas skyrius turi atskleisti problematiką pasirinktu aspektu, poskyris – to aspekto atskirą dalį. Skyriai ir poskyriai turi būti nuoseklūs, logiškai rišlūs.

IŠVADOS IR SIŪLYMAI. Tai trumpi ir apibendrinti svarbiausi atsakymai į klausimus, keliamus įvade, bei glaustas vertinimas, ar pasiekti jame formuluojami tyrimo tikslai. Išvados geriausiai atspindi studento mokslinį lygį, profesinius ir intelektualinius gebėjimus. Išvadas reikia sunumeruoti. Po išvadų gali būti pateiktos praktinės rekomendacijos specialistams, sprendžiantiems problemas, susijusias su nagrinėjama tema. Šios rekomendacijos turi logiškai sietis su darbo išvadomis.

LITERATŪROS SARAŠAS. Literatūros sąrašas turi būti sudarytas remiantis APA ir Chicago standartais, pateiktais nurodymų 5 dalyje „*Literatūros naudojimas kursiniame darbe*“.

SANTRAUKA. Būtina pateikti santrauką lietuvių ir užsienio kalbomis (anglų, prancūzų arba vokiečių kalba). Santraukoje turi būti nurodyta darbe nagrinėjama problema, pateikti pagrindiniai darbo rezultatai. Santraukos apimtis – 600 spaudos ženklų be tarpų kiekviena kalba.

PRIEDAI. Šioje darbo dalyje gali būti pateikiama papildoma, iliustruojanti medžiaga, statistiniai duomenys ir kt.

4. Kursinio darbo įforminimas

Kursinio darbo apimtis – 15-20 puslapių (neįskaitant titulinio lapo, turinio puslapių, bibliografijos sąrašo bei priedų). Kursinio darbo tekstas turi būti surinktas kompiuteriu, atspausdintas A4 formato lapuose ir įrištas. Tekstas spausdinamas vienoje lapo pusėje 1,5 eilutės intervalu, puslapio laukeliai tokie: 2,5 cm iš kairės, 1,5 cm iš dešinės, 2 cm nuo viršaus ir 2 cm nuo apačios. Raidžių aukštis – 12 taškų (12 pt). Puslapių numeracija pradedama nuo titulinio lapo, tačiau jame lapo numeris nerašomas. Puslapio numeris rašomas lapo apačioje dešinėje pusėje.

Kursinis darbas turi būti parašytas lietuvių normine kalba. Mintys gali būti dėstomos daugiskaitos pirmu asmeniu bei pasyviaja nuosaka.

Kursiniame darbe vartotinos visuotinai priimtinos santrumpos: pavyzdžiui – “pvz.”, ir kiti – “ir kt.”, ir taip toliau – “ir t.t.”, ir panašiai – “ir pan.”. Jeigu norima vartoti gerai žinomų pavadinimų (įstaigų, asociacijų, klasifikacijų ir pan.) santrumpas, pirmą kartą reikia pateikti visą pavadinimą, o skliausteliuose nurodyti jo santrumpą. Kai pateikiami sąvokų vertimai iš užsienio kalbos, kurie nėra visuotinai priimti ar nenurodyti psichologijos terminų lietuvių kalba žodyne, pirmą kartą tekste vartojant sąvoką, reikia skliausteliuose nurodyti jos atitikmenį originalo kalba.

Lentelės ir paveikslai turi būti numeruojami, nurodomi jų pavadinimai (žr. Priedą Nr. 2).

5. Literatūros naudojimas kursiniame darbe

Rašant kursinį darbą turi būti remiamasi psichologijos mokslinės literatūros šaltiniais. Pastarieji skirstomi į pirminius ir antrinius šaltinius. Pirminiai šaltiniai – tai moksliniai straipsniai, publikuoti recenzuojamuose moksliniuose žurnaluose, konferencijų medžiaga, psichologijos klasikų darbai. Antriniamis šaltiniais priskiriami vadovėliai, žinynai, enciklopedijos, apžvalgos, monografijos. Pirminiai šaltiniai turi sudaryti apie ne mažiau kaip 50 proc. literatūros, kuria grindžiamas kursinis darbas.

Pateikiant nuorodas apie naudotą literatūrą tekste, turi būti laikomasi „autoriaus – datos“ metodo. Kai nuoroda į šaltinį pateikiama tekste, ji rašoma skliausteliuose nurodant autoriaus pavardę originalo kalba ir publikacijos metus (Pavardenis, 2008). Kai autorių yra du, pateikiant nuorodą visais atvejais tekste nurodomos abi pavardės (Pavardenis, Taškaitienė, 2013). Kai autorių yra nuo trijų iki penkių, pateikiant nuorodą pirmą kartą, nurodomos visų autorių pavardės (Petraitytė, Juozaitis, Bulota, 2008; Smith, Perkins, Jost, 2005), tačiau pateikiant tą pačią nuorodą vėliau tekste, nurodoma tik pirmo autoriaus pavardė ir priduriama „ir kt.“ (Petraitytė ir kt., 2008; Smith ir kt., 2005). Kai autorių šeši ar daugiau, visais atvejais tekste nurodoma tik pirmo autoriaus pavardė ir priduriama „ir kt.“.

Kai šaltinis neturi autoriaus, pateikiant nuorodą minimas tik organizacijos arba šaltinio pavadinimas ir metai (pvz., Psichologijos žodynas, 1993). Jei tekste minimi autoriai, kurių pavardės yra vienodos, būtina pateikti jų inicialus. Pateikiant nuorodą į kelių autorių skirtingus šaltinius, autorių pavardės ir metai skiriami kabliataškiu (pvz., Pavardenis, 2008; Pavardenaitis, 2008). Kalbant apie to paties autoriaus skirtingas publikacijas, išleistas tais pačiais metais, jas reikėtų atskirti pridėdamomis raidėmis a, b, c ir t. t. po publikacijos metų (pvz., Pavardenis, 2008a, 2008b).

Cituojant kitą autorių, cituojami žodžiai rašomi kabutėse, o po jų pateikiamoje nuorodoje, greta autoriaus pavardės ir metų, turi būti nurodomas šaltinio puslapis, pvz., (Pavardenis, 2008, p. 11). Citatos apimtis neturi viršyti citavimo tikslui reikalingo masto.

Cituoti kitų autorių mintis iš originalo reikia tiksliai, paliekant tuos pačius skyrybos ženklus. Jei norima citatą sutrumpinti, praleisto teksto vietose įrašomas daugtaškis.

Kai cituojama iš antrinio šaltinio, t.y., tam tikro autoriaus teiginiai cituojami ne iš jo paties, o iš kito autoriaus darbo, būtina nurodyti, jog pasinaudota antriniu šaltiniu, pvz., „autorius Pavardenis teigė (cit. pagal Pavardenaitį, 2005), kad ...“

Į literatūros sąrašą, kuris pateikiamas kursinio darbo pabaigoje, turi būti įtraukiami tik tie šaltiniai, su kuriais kursinio darbo autorius yra tiesiogiai susipažinęs, t.y., skaitęs bei analizavęs ir pateikęs nuorodas tekste. Mokslinių darbų, apie kuriuos autorius sužinojo iš antrinio šaltinio, negalima įtraukti į sudaromą literatūros sąrašą. Tokiu atveju tik kursinio darbo tekste turi būti pateikiama nuoroda, kad remiamasi, cituojama pagal antrinį šaltinį, ir šis įtraukiamas į literatūros sąrašą.

Literatūros sąrašas sudaromas pagal autorių pavardes abėcėlės tvarka, o kai jame yra keletas to paties autoriaus darbų, jie surašomi pagal chronologiją. Kai į literatūros sąrašą įeina leidiniai parašyti lotynišku šriftu bei kirilica, jame pirmiausia turi būti pateikti leidiniai lotynišku šriftu, o po to – leidiniai kirilica šriftu.

Jeigu į literatūros sąrašą įtraukiami neautoriniai leidiniai, pvz., žodynai, žinynai ir pan., jų vieta bendrame sąrašė nustatoma pagal pirmąją antraštės raidę.

Kiekvienas į sąrašą įtraukto šaltinio bibliografinis aprašas turi atitikti APA stiliaus reikalavimus. Pagal juos literatūros sąrašė šaltiniai dėstomi tokia tvarka: 1) straipsnio apraše nurodoma autoriaus (-ių) pavardė (-ės), vardo inicialai, leidimo metai, straipsnio pavadinimas, visas žurnalo pavadinimas, tomas (numeris) ir puslapiai; 2) knygos apraše nurodoma autorius (-iai) vardo inicialai, leidimo metai, knygos pavadinimas, leidimo vieta ir leidykla; 3) straipsnio, kuris publikuotas knygoje, apraše nurodoma autoriaus (-ių) pavardė (-ės), leidimo metai, straipsnio pavadinimas, knygos redaktoriaus (-ių) vardo inicialai ir pavardė (-ės), knygos pavadinimas, straipsnio knygoje puslapiai, leidimo vieta ir leidykla; 4) elektroninio dokumento apraše, greta įprastų spaudinio (straipsnio, knygos, skyriaus ar straipsnio knygoje) aprašui elementų, nurodomas interneto prieigos adresas. Knygos, straipsnio, elektroninio dokumento ir kt. bibliografinių aprašų pavyzdžiai pateikiami 3 priede.

6. Kursinio darbo pateikimas

Studentas privalo pristatyti kursinį darbą vadovui iki semestro, kuriame nurodytas kursinio darbo rengimas, sesijos pradžios. Darbas ginamas sesijos metu. Psichologijos institutui pateikiamas 1 popierinis kursinio darbo egzempliorius, kuris darbą užregistravus gražinamas darbo autoriui.

Apgintas kursinis darbas registruojamas Psichologijos institute

7. Kursinio darbo gynimas ir vertinimas

1. Kursinis darbas turi būti pristatytas darbo vadovui iki sesijos pradžios. Kursinis darbas ginamas sesijos metu. Kartu su kursiniu darbu pateikiama nustatytos formos deklaracija, kurioje patvirtinama, kad vertinimui pateiktas kursinis darbas yra atliktas savarankiškai, be plagijavimo ir laikantis akademinio rašymo taisyklių.
2. Kursinio darbo gynimui autorius turi parengti trumpą pranešimą (iki 5 min.) apie savo darbą, nurodydamas nagrinėtos temos problematiką, darbo tikslus ir uždavinius, gautus rezultatus. Po to studentas atsako į jį vertinančio dėstytojo klausimus.
3. Kursinis darbas vertinamas pagal žinių vertinimo kriterijus ir formas, patvirtintus Senato 2000-04-13 nutarimu Nr. 201 bei atsižvelgiant į šiuos kriterijus:
  - a. įvadinė dalis vertinama pagal šiuos kriterijus: problemos atskleidimas ir jos aktualumo pagrindimas; darbo problemos, tikslų ir uždavinių suderinamumas;
  - b. dėstomoji dalis vertinama pagal jos turinio atitikimą darbo problemai, tikslams ir uždaviniams; analitinį gilumą; išskirtų struktūrinių dalių subalansuotumą; dalių pavadinimų atitikimą tekstui; teiginių pagrįstumą ir argumentavimą darbo problemos aspektu; naujausios literatūros, pirminių šaltinių naudojimą;
  - c. išvados turi atitikti šiuos kriterijus: išvadų aiškumas; jų atitikimas darbo problematikai; darbo teorinės reikšmės įvertinimas; siūlymų ir rekomendacijų pateikimas, klausimų ateities tyrimams pateikimas;
  - d. darbo gynimo kokybę: gynimo metu vertinami studento gebėjimai trumpai apibūdinti darbo esmę, iškelti problemą, paaiškinti rezultatus, atsakyti į pateiktus klausimus;
  - e. atitikimą formos reikalavimus: darbo apimties tinkamumas, atitikimas darbo struktūros reikalavimams, kalbos taisyklingumas; sąvokų tikslumas; tinkamas bibliografinio literatūros aprašo parengimas.
4. Kursinį darbą vertina kursinio darbo vadovas. Kursinis darbas vertinamas 10 balų sistemoje už darbo kokybę ir gebėjimą jį apginti.
5. Jeigu studentas neapsigina kursinio darbo iki sesijos pabaigos, kursinis darbas laikomas akademinė skola. Kursinio darbo akademinė skola likviduojama analogiškai studijų dalyko akademinės skolos likvidavimui.

1. Priedas Nr. 1.

Titulinio lapo pavyzdys

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
SOCIALINIŲ TECHNOLOGIJŲ FAKULTETO
PSICHOLOGIJOS INSTITUTAS

STUDENTO VARDAS, PAVARDĖ
(STUDIJŲ PROGRAMOS PAVADINIMAS)
(KURSAS, GRUPĖ)

TEMA

Kursinis darbas

Darbo vadovas: . . . . .

(mokslinis laipsnis, pedagoginis vardas,
vardo pirma raidė, pavardė)

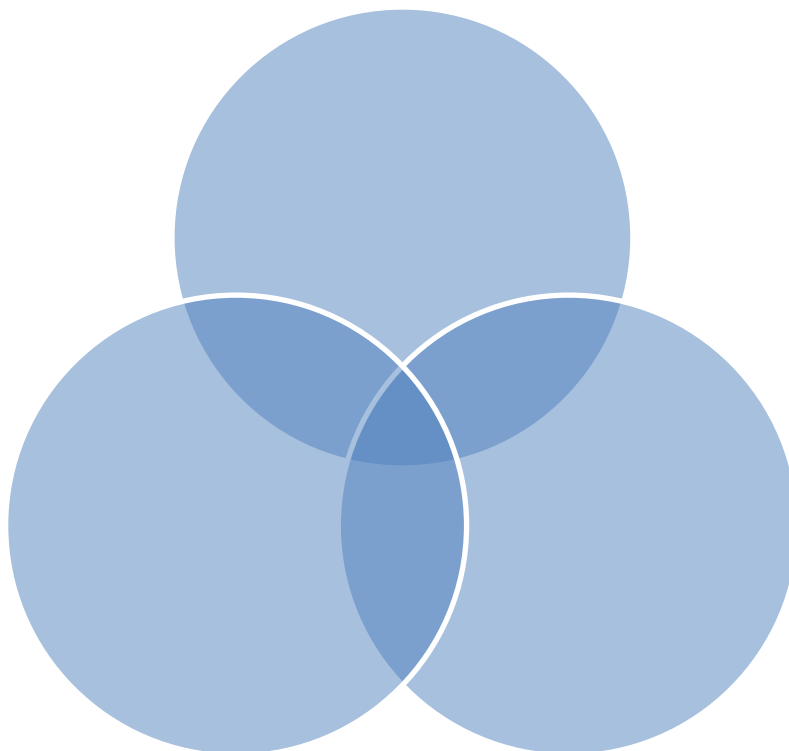
Vilnius, 2014

Priedas Nr. 2

Lentelių ir paveikslų pateikimo pavyzdžiai

1 lentelė. Klausimyno subskalių vidinio suderinamumo koeficientai

Subskalės	Teiginių skaičius	Vidinio suderinamumo koeficientas

1 pav. Teorinis modelis

Priedas Nr. 3

Bibliografinių įrašų pavyzdžiai

Mokslinio straipsnio žurnale aprašas

Banaitienė, A., Raižienė, S., Grigaitė, B. (2010). Įvairių animacinių filmukų poveikio vaikų mirties sampratai palyginimas. *Tarptautinis psichologijos žurnalas : biopsichosocialinis požiūris*, 5, 21-36.

Gallagher, M. W., Lopez, S. J., Preacher, K. J. (2009). The hierarchical structure of well-being. *Journal of Personality*, 77(4), 1025–1050.

Knygos aprašas

Čekanavičius, V., Murauskas, G. (2002). *Statistika ir jos taikymai II*. Vilnius: TEV.

Kroger, J. (2007). *Identity development: Adolescence through adulthood*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Straipsnio knygoje aprašas

Kark, R., Eagly, A. H. (2010). Gender and leadership: Negotiating the labyrinth. In J. C. Chrisler & D. R. McCreary (Eds.), *Handbook of gender research in psychology* (1st ed., pp. 443–469). New York: Springer.

Elektroninio dokumento aprašas

Korkeila, J. J. A. (2000). *Measuring aspects of mental health*. Helsinki: National Research and Development Center for Welfare and Health (STAKES). Prieiga per internetą <http://groups.stakes.fi/NR/rdonlyres/5DD0D44F-9B09-480E-A668-4E9285C10976/0/measuringaspectsofmh.pdf>.

Daugiau pavyzdžių rasite internete adresu www.apastyle.org bei APA stiliaus vadove: *Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.)*. (2010). Washington, DC: American Psychological Association.